ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ,
ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਐਮ/ਐਸ. ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਠੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 414 ਦਾ 2023
ਵਿੱਚ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦਾ 2016)

ਮਾਰਚ 17, 2023

[ਆਈ.ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ : ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 137 – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ – ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ – ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਮਾਮਲੇ – *ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੁਆਰਾ **ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ – ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ – ਫੈਸਲਾ: ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਮਲਾ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 - ਆਰਡਰ. 47 ਰੂ. 1 – ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀਤਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 – ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 – ਆਰਡਰ. 47 ਰੂ. 1.

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

**ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

*ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਿਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412 : [2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1;

ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਜੂ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੋਸੀਬਾਈ ਐਨ.ਬੀ. ਜੀਜੀਭੋਯ (1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613 : [1970] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830; ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਮਦਨ ਕਰ, ਰਾਜਕੋਟ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੱਚ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171 : [2008] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 421; ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਕਲੱਬ (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 741 : [2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 173; ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 : [2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 799; ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2006) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823; ਨੀਲਿਮਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.

ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 610; ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਯਾਵਤੀ (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 : [2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25; ਬੇਘਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 733 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 4.1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1970] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830 ਪੈਰਾ 4.5 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2008] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 421 ਪੈਰਾ 4.6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 173 ਪੈਰਾ 4.7 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 799 ਪੈਰਾ 5.5 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823 ਪੈਰਾ 5.5 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25 ਪੈਰਾ 5.6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2021] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਪੈਰਾ 5.7 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 733 ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ।

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783; ਇੰਦੌਰਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 733; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (2018) 3 SCC 412 : [2018] 2 SCR 1; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਵਰਮਾ (2018) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 3324; ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਜੂ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੋਸੀਬਾਈ ਐਨ ਬੀ ਜੀਜੀਭੋਏ ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 2355 : [1970] 3 ਐਸਸੀਆਰ 830; ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਰਾਜਕੋਟ ਬਨਾਮ. ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੱਛ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (2008) 14 SCC 171 : [2008] 13 SCR 421; ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਡਾ v. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2014) 5 SCC 75 : [2014] 1 SCR 308; ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਭਾਈ (2007) 15 SCC 513; ਬੇਘਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ v. ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2021) 3 SCC 1; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟੁਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2019) 1 SCC 1 : [2018] 8 SCR 1; ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 3 SCC 1 : [2006] 2 SCR 823; ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 8 SCC 320 : [2013] 11 SCR 25; ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 661 : [1955] ਐਸਸੀਆਰ 603; ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹੀ ਬਨਾਮ ਪਰਥ ਨਾਥ ਏਆਈਆਰ 1934 ਪੀ.ਸੀ. 213; ਹਰੀ ਸੰਕਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰ AIR 1949 FC 106; ਮੋਰਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲੀਕੋਸ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰੈਵ. ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਅਥਾਨੇਸੀਅਸ ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 526 : [1955] ਐਸਸੀਆਰ 520; ਵਾਈ ਪੀ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ ਪੀ ਤਿਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ AIR 1992 SC 1360 : [1992] 2 SCR 440; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾ (2005) 5 SCC 390; ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ v. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ (2000) 6 SCC 224 : [2000] 3 SCR 1081; ਹਰੀਦਾਸ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਬਨਿਕ (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 78 : [2006] 3 SCR 87; ਤੁੰਗਭਦਰਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ v. ਏ.ਪੀ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ 1964 SC 1372 : [1964] 5 SCR 174; ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨਈਅਰ ਖਲੀਲ (2000) 9 SCC 252; ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (RP Dy. 1999 ਦਾ ਨੰਬਰ 1249) (1999) 5 SCC 703; ਊਸ਼ਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿ. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2014) 7 SCC 663 : [2014] 4 SCR 1076; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਏ. ਮਹਿਤਾ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) (2013) 3 SCC 1 : [2013] 1 SCR 1; ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1978 ਐਸ.ਸੀ 803 : (1978) 2 SCC 50 : [1978] 3 SCR 334; ਨੀਲਿਮਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2021) SCC ਆਨਲਾਈਨ 610; ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਉਮਾ ਦੇਵੀ (3) (2006) 4 SCC 1 : [2006] 3 SCR 953; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ v. ਮੇਜਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ (2014) 6 SCC 351 : [2014] 4 SCR 327; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਿੱਲ, 1978, RE (1979) ਵਿੱਚ 1 SCC 380 : [1979] 2 ਐਸਸੀਆਰ 476; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ (2008) 8 SCC 612 : [2008] 10 SCR 4; ਹਰੀ ਸੰਕਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰ 1949 FCR 36; ਪੈਰੀਸਨ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਸੁਮਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (1997) 8 SCC 715 : [1997] 4 Suppl. SCR 470; ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਦੇਹਤੀ ਕੋਪ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਚਪੀ 1; ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਦਿਵੇਦੀ ਬਨਾਮ ਦੂਜਾ ਏ.ਡੀ.ਜੇ., ਕਾਨਪੁਰ ਏਆਈਆਰ 1987 ਸਾਰੇ 40; ਐੱਸ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਨਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ (2022) SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1034; ਛੱਜੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੇਕੀ ਏਆਈਆਰ 1922 P.C 112; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੰਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਓਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2013) 8 SCC 337 : [2013] 2 SCR 1045; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੀ ਡੀ ਗੋਇਨਕਾ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2018) 3 SCC 585 – ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

ਜੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੀ "ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ" – 15ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

2014| 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 5

2018| 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 733 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 6

2018| 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 6

1970| 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 14

2008| 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 421 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 14

2014| 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 308 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (i)

2007| 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 513 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (i)

2021| 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (ii)

2018| 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (ii)

2006| 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (iii)

2013| 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17 (iv) [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 603 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 18

AIR 1922 ਪੀ.ਸੀ. 112 ਪੈਰਾ 34 (i) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

AIR 1934 ਪੀ.ਸੀ. 213 ਪੈਰਾ 34 (i) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

AIR 1949 ਐਫ.ਸੀ. 106 ਪੈਰਾ 34 (ii) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 520 ਪੈਰਾ 34 (iii) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1992] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 440 ਪੈਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823 ਪੈਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 390 ਪੈਰਾ 43 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2000] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1081 ਪੈਰਾ 43 (ਈ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 87 ਪੈਰਾ 45 (ਏ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1964] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 174 ਪੈਰਾ 45 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2000) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 252 ਪੈਰਾ 45 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1999) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 703 ਪੈਰਾ 45 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2014] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1076 ਪੈਰਾ 45 (ਈ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2013] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 46 (ਏ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1978] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 334 ਪੈਰਾ 46 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 953 ਪੈਰਾ 46 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2014] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 327 ਪੈਰਾ 46 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1979] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 476 ਪੈਰਾ 46 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 4 ਪੈਰਾ 46 (ਗ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1997] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 470 ਪੈਰਾ 46 (ਗ) (ii) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

AIR 1981 ਐਚ.ਪੀ. 1 ਪੈਰਾ 46 (ਗ) (iii) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

AIR 1987 ਅੱਲ 40 ਪੈਰਾ 46 (ਗ) (iv) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

AIR 1922 ਪੀ.ਸੀ. 112 ਪੈਰਾ 46 (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1045 ਪੈਰਾ 46 (ਐਚ) (i) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 585 ਪੈਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 51

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 414 ਦੀ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦੀ 2016.

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 29.11.2016 ਨੂੰ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 11857 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 396 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8909 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 397 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8529 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 398 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 399 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8899 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 400 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8527 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 401 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8547 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 402 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8952 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 403 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12111 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 404 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8935 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 405 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8954 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 406 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9049 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 407 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8559 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 408 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8511 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 409 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8925 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 410 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9214 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 411 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12114 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 412 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9595 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 413 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8898 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 414 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11853 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 415 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4599 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 416 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8921 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 417 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8505 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 418 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10206 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 419 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8904 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 420 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9719 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 421 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12046 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 422 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8957 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 423 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8922 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 424 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ

ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8929 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 425 ਦੇ 2023, ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 17316 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 426 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8545 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 427 ਦੇ 2023, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9598 ਦੇਪਟ. ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ. ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਠੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ।

2016 ਦੀ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 429 ਦੀ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11256 ਦੀ 2016, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 430 ਦੀ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11854 ਦੀ 2016, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 431 ਦੀ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9597 ਦੀ 2016, ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 735 ਦੀ 2019 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦੀ 2016, ਵਿਵਿਧ ਅਪੀਲਕਾਰੀ ਨੰਬਰ 158 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857 ਦੀ 2016, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 432 ਦੀ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11841 ਦੀ 2016 ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 882 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11846 ਦੀ 2016.

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਬੀ.ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸੰਜੇ ਪੋਦਾਰ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਵਿਵੇਕ ਚਿੱਬ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਵਰੂਪ, ਸ਼ਿਵਮ ਗੋਇਲ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਗੋਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ, ਰਮਿਆ ਐਸ. ਗੋਇਲ, ਅਜੈ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਖਰ ਸ਼੍ਰੋਤੀਆ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕੁਰਰਤੁਲੈਨ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਗੋਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ, ਵਿਸ਼ਨੂ ਬੀ. ਸਹਾਰਿਆ, ਵੀਰੇਸ਼ ਬੀ. ਸਹਾਰਿਆ, ਅਕਸ਼ਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਮੈਸਰਜ਼. ਸਹਾਰਿਆ ਐਂਡ ਕੋ., ਨਿਤਿਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏ.ਐਸ. ਰਿਸ਼ੀ, ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਸਮਿਤਾ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਤੀ ਯਾਦਵ, ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਾਰਗ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਬਿਨੂ ਤਮਤਾ, ਰਵੀ ਭਾਰਕੁਆ, ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਜੀਤਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਆਰਤੀ ਸਿੰਘ, ਆਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਪੂਜਾ ਸਿੰਘ, ਬਸੰਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਅਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਨੇਹਾ ਬੋਟੇ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨਿਕਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪਾਂਡੇ, ਮਨੀਸ਼ ਵਸਿਸ਼ਟ, ਆਸੁਤੋਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਜੈਸਮੀਨ ਦਮਕੇਵਾਲਾ, ਟੀ. ਵੀ. ਐਸ. ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਸ਼੍ਰੇਯਸ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਘਵਾਨਾ, ਨੀਲਾਕਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਕਸ਼ਿਤਾ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਵਸੁਦੇਵ, ਦਿਨੇਸ਼ ਕੇ. ਗਾਰਗ, ਧਨੰਜੇ ਗਾਰਗ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗਾਰਗ, ਈਸ਼ਾਨ ਤਿਵਾਰੀ, ਅਜੀਤ ਗਾਈਕਵਾੜ, ਅਮਿਤ ਮਲਿਕ, ਸੁਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨੀਲਮ ਸਿੰਘ, ਦਵੇਸ਼ਾ ਭਾਟੀਆ, ਡਾ. ਐਮ. ਕੇ. ਰਵੀ, ਅੰਕੁਰ ਬਾਂਸਲ, ਰਾਜੀਵ ਰਾਹੇਜਾ, ਦੀਪਕ ਵੁੱਤਸਿਆ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਕ੍ਰਿਤੀ ਚੌਬੇ, ਅਨਿਰੁਧ ਬਕਰੂ, ਆਯੁਸ਼ ਪੁਰੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅੰਸ਼ੁਲਾ ਲਾਰੋਇਆ, ਅਨੁਭਵ ਰੇ, ਟੀ. ਐਨ. ਸਿੰਘ, ਵਿਕਾਸ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਮ ਚੰਦ, ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ, ਉਮੰਗ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਮਿਤਾ ਮਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨੀਨਾ ਆਰ ਨਾਰੀਮਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਦਿਕਸ਼ਾ ਰਾਏ, ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕੋਰਲ ਸ਼ਾਹ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਉੱਨਤੀ ਛੁੰਛੁਨਵਾਲਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀਦੀਪਾ ਚੌਧਰੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਰਾਗਿਨੀ ਪਾਂਡੇ, ਆਰ. ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਬਾਵਾ, ਮਯੰਕ ਕਸ਼ੀਰਸਾਗਰ, ਐਨ.ਐਸ. ਵਸਿਸ਼ਟ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਜਯੋਤੀ ਕਟਾਰੀਆ, ਅਜੇ ਮਾਰਵਾਹ, ਦਿਵਿਆਂਸ਼ੂ ਗੋਇਲ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੱਲਾ, ਮਯੰਕ ਕਪੂਰ, ਆਲੋਕ ਗੁਪਤਾ, ਅਤੁਲ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਿਤਾਭ ਰੰਜਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਰਚਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਰਾਜੀਵ ਰੰਜਨ, ਰਾਹੁਲ ਪਾਂਡੇ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਵੀਟੀ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਨੂ ਸੁਲਾ, ਹਿਮੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਤਾਨਿਆ ਮਿੱਤਲ, ਅਭਿਨਵ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਿਆਰ, ਬੀ.ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਅਨੁਜ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਉਡੁਪਾ, ਨਕੁਲ ਚੇਂਗੱਪਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਆਸਥਾ ਤਿਆਗੀ, ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤ੍ਰੇਹਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨੇਹਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮੁਦ ਨਿਝਾਵਨ, ਅੰਸ਼ੇ ਧਾਤਾਵਲੀਆ, ਰਵਿੰਦਰ ਨੈਣ, ਪੁਨੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਸ਼ਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕਨਿਕਾ ਮਿੱਤਲ, ਰਾਜੀਵ ਕੇ. ਗਾਰਗ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਗਾਰਗ, ਟੀ.ਐਲ. ਗਾਰਗ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਭਾਵਨ ਮੂਲਚੰਦਨੀ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਸ. ਰਾਜੋਰਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ਵਰ ਝਾਅ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਪਨ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਖਿਲ ਸੱਚਰ, ਸ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਨੰਦਾ ਤੁਲਸਯਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ:

ਆਦੇਸ਼

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਮ ਆਦੇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੱਠੇ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੀਖਿਆ/ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 137 ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ (ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੈਰਿਟਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਣ।

4. ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪੋਦਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਵਕਤਾ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ, ਫੇਅਰ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੈਰੈਂਸੀ ਐਕਟ, 2013 (ਜਿਸਨੂੰ '2013 ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 183 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.1 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਗਲਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਆਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4.2 ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 137 ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

4.3 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 16.07.2020 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 877/2014 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

4.4 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 15.02.2022 ਨੂੰ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 21678/2020 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.5 ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪੋਦਾਰ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਜੂ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੋਸੀਬਾਈ ਐਨ.ਬੀ. ਜੀਜੀਭੋਯ, (1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

4.6 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ, ਰਾਜਕੋਟ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੱਚ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਵੀ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖੋਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

4.7 ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਡੀ.ਡੀ.ਏ/ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਰਨ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ/ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ/ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 741 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੁੱਲ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਬੁਲਾਵਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ "ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ. ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4.8 ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ/ਯਾਦ ਕਰਨ

ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੇਰਿਟ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ/ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਮੇਰਿਟ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸ੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਸ੍ਰੀ ਵਿਵੇਕ ਚਿੱਬ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਰ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5.1 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ), ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ।

5.2 ਇਹ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦਾਅਵੇ/ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੁੜ ਖੋਲੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ।

5.3 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ (ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8529/2016) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5.4 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਮਾਮਲਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

5.5 ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਸਿਰਫ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋ. ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਤਮਿਲਨਾਡੂ (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋ. (ਸੁਪਰਾ), ਜਾਂ ਉਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋ. (ਸੁਪਰਾ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ। ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟਣ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਉਲਟੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਿਕ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟਣ ਨਾਲ ਉਲਟੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਿਕ ਕੀਮਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2006) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਉਲਟਣ ਨਾਲ ਲਿਸ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ

ਪੈਂਦਾ।

5.5.1 ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੀਲਿਮਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਯੂ.ਪੀ. (2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 610) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲਟਣ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪੈਰਾ 365 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

5.6 ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਵੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਆਰਡਰ 47 ਅਧੀਨ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 137 ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 137 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ", ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਕਿ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,

(a) ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਜੋ,ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਜਾਂ

(b) ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਭੂਲ ਕਾਰਨਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਜਾਂ

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਣ ਲਈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਯਾਵਤੀ (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

5.7 ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਵੇ, ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਲੀਗਲ ਹੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਰ ਇਨਕਰੀਅਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਲੀਗਲ ਹੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੇਘਰ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਜੱਜਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

5.8 ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ਼ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

5.9 ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

6. ਮੈਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲਆਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ), 2018 1 ਐਸਸੀਸੀ 733 ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰ ਇੰਕਾਰੀਅਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸਨ. (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲਆਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 217 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ:

"365. ਨਤੀਜਤਨ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ [ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183] ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183] ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ [ਸਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ., (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353] ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ [ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ, (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412] ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਕੀ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਲਦੇ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਖਾਸ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ/ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਨਿਰਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 217 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

7. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ/ਯਾਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਅਤੇ 366 ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 217 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਦੁਆਰਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

8. ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਆਰਡਰ 47 ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਓਵਰਰੂਲਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼(ਆਂ) ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ), ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖੁਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੌਰ ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਅਤੇ 366 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ)। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ/ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ/ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ/ਯਾਦ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਵਲ

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਓ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ 'ਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਮੇਤ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10. ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11857/2016 'ਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 735/2018 'ਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ

ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਹਨ।

2. ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਭਾਲਯੋਗਤਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 137 ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰੂਲਜ਼, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 (ਲਈ ਛੋਟਾ, “S.C. ਨਿਯਮ - 2013") ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1908 (ਛੋਟੇ ਲਈ 'CPC')। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਫੈਰੀ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ:

"ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137:

'137. ਸੁਪਰੀਮ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ। - ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਸੁਪਰੀਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਆਰਡਰ।'

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦਾ ਆਦੇਸ਼:

‘ਆਦੇਸ਼ XLVII ਨਿਯਮ 1- ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ XLVII ਨਿਯਮ 2 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।’ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਸਿਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਾਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਟੀਫਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।'

*****

‘ਆਦੇਸ਼ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ-

1. ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। —

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁੱਖੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ—

(ਅ) ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਲੋਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ,

(ਬ) ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਲੋਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਾਂ

(ਸ) ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ,

ਅਤੇ ਜੋ, ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2) ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਉਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਅਪੀਲਾਂਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ - ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ.

(ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥਿਆਂ ਦਾ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

4. ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 1894") ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਭੂਮੀ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2013 ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ("ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013" ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ)। ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 01.01.2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 (2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"24. ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ 1894 ਅਧੀਨ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।—(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ,—

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ; ਜਾਂ

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਕਤ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(2) ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 (1 ਦੇ 1894) ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਭੂਮੀ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ

ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ, ਉਕਤ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

5. ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 (ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 (ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ।

6. ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕੇਸ, ਅਰਥਾਤ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (2018) 1 SCC 733, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 07.12.2017. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ. ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (2018) 3 SCC 412, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ L.A. ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਐਕਟ, 2013 ਐਕਟ। ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਬੈਂਚ। ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇੰਦੌਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਪੁਣੇ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕੁਰੀਅਮ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਡਰ ਜੇ. ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਚਿਤ ਬੈਂਚ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ (2018) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 3324, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ। ਹੋਰ ਵੀ ਕੇਸ ਸਨ ਵੀ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਰਤ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ:

“4.1. (1) ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀਤਾ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਐਕਟ, 2013 (“2013 ਦਾ ਐਕਟ”) ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 (“1894 ਦਾ ਐਕਟ”) ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ “ਅਦਾਇਗੀ”/”ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ” ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਕੀ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(2) ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ

ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ/ਆਚਰਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ?

4.1. (2) ਕੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

4.1. (3) ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦਾ ਅਸਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ 24 ਦਾ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ?

4.1. (4) ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਭੂਮੀ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?

4.1. (5) ਕੀ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

4.1. (6) ਕੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਬਾਰਡ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵੇ ਮੁੜ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

5. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰ ਇਨਕਰੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

7. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਨੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ 1894 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਇੱਕ ਬਚਾਉ ਕਲੌਜ਼ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੈ।

8. ਪੰਜ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24(1)(a) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24 (1)(b) ਦੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 366 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“366. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

366.1. ਧਾਰਾ 24(1)(a) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ 1-1-2014 ਨੂੰ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਪਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

366.2. ਜੇਕਰ ਇਨਾਮ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ 1894 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

366.3. ਧਾਰਾ 24(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ। 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਝਿਆ ਲੈਪਸ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲੈਪਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲੈਪਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.4. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਅਦਾ ਕੀਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ (ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ) ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਦਾਇਤਵ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਨਾ-ਜਮ੍ਹਾਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ-ਜਮ੍ਹਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ 2013 ਐਕਟ ਅਧੀਨ

ਮੁਆਵਜ਼ਾ "ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ" ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਨ।

366.5. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਨਾ-ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਜਮ੍ਹਾਈ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31(1) ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿ□ਤਾ ਉਹ

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

366.6. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24(2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਦਾ।

366.7. 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਨਾਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਸਟਿੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਚੂਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.8. ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੈਪਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ 1-1-2014 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਾਲ ਲੰਬਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਬਸਿਸਟੈਂਸ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

366.9 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਨਵੇਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿੱਟਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦਾ. ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵ, 1-1-2014। ਇਹ ਬਾਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਮਾਪਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ।

9. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“365. ਨਤੀਜਤਨ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਫੈਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24(2) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ “ਜਾਂ” ਨੂੰ “ਨਾ” ਜਾਂ “ਅਤੇ” ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।”

10. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ

ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਹੁਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ, ਜੋ ਕਿ ਯਾ ਤਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ/ਰਾਜ ਹਨ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ, ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

11. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਐਲਾਨ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ।

12. ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪੋਦਾਰ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਹੋਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

13. ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਇਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

14. ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਜੂ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦੋਸੀਬਾਈ ਐਨ.ਬੀ. ਜੀਜੀਭੋਯ AIR 1971 SC 2355; ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ, ਰਾਜਕੋਟ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੱਚ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (2008) 14 SCC 171; ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹੋਰ, ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀਯੁਕਤ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਵਿਵੇਕ ਚਿੱਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਖਤ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਣਤਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੁਕਾਵਟ ਕਾਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬਣਤਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਮੀਨੇ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਕੇ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਿਟਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਚੇਚਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪਲਟਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ

ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

16. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

17. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(i) ਡਾ. ਸੁਬਰਮਣੀਅਨ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 75, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨਾਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਭਾਈ (2007) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 513, ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ii) ਹੋਰ, ਬੇਘਰ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਰਿਟਾ.) & ਹੋਰ (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2019) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 (ਆਧਾਰ – 5 ਜੇ.) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ, "ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ/ਜੱਜਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।" ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਬੈਂਚ ਦੇ ਜਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ (4:1) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ.ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

(iii) ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਅਤੇ ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਯਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ।

18. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਧੀਨ ਪਨਾਹ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 661 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

19. ਪ੍ਰਤੀਦਵੰਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ, ਕੀ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ

ਬਾਅਦ ਆਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਕੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਚਾਨਣ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ, ਕੀ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕਿਹੇ ਜਾਣਗੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਕੀ, ਇਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਕ ਸ਼ੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਰੋਧ 'ਤੇ ਮੁੜ ਬੁਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

21. ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ/ਆਰਡਰਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ, ਅਰਥਾਤ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ SLP, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੋ:

“1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਸਿਦਾਂਤ ਵਿਚ, ਮੁੱਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8477ਆਫ 2016 ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 8467 ਆਫ 2015 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5811 ਆਫ 2015 ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21545 ਆਫ 2015 ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਫਾਇਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

3. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸੇਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2013 ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ।

5. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵੀਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਗੇ।

ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

(ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਸੀ.ਸੀ ਨੰਬਰ 11422 ਅਤੇ 2016 ਅਤੇ 11005 ਦੀ 01/07/2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।”

23. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਇੱਕ “ਫੈਸਲਾ” ਨੂੰ “ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤਾ” ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਇੱਕ “ਰਾਏ” ਨੂੰ “ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ” ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ “ਫੈਸਲਾ” ਅਤੇ “ਰਾਏ” ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ:

“‘ਫੈਸਲਾ’ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ‘ਰਾਏ’ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸਦਾ ਨਿਰਣਾ ਹੈ; ਰਾਏ ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ।”

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਭਾਵ, “ਫੈਸਲਾ” ਅਤੇ “ਰਾਏ” ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, “ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਰਣਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

25. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਰਿਵਿਊ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਿਊ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ, ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਰਿਵਿਊ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਰਿਵਿਊ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ

26. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੰਤੂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ (i) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਜਾਂ (ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

27. ਐਸ.ਸੀ. ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਦੇ ਨਿਯਮ 1, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਹੋਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ -

i) ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।

ii) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ

iii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਤੀਜੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ"। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਮਤਲਬ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

29. ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਗੰਭੀਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਦੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

30. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ "ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਹਿ ਸਕਣ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ L.A. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

31. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ 'ਤੇ

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

34. ਸਮੀਕਰਨ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ" ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੀਟ ਐਂਕਰ ਹੈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇ ਨਿਰਣੇ

(i) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਚੱਜੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੇਕੀ AIR 1922 ਪੀ.ਸੀ. 112; ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹੀ ਬਨਾਮ ਪਰਾਥ ਨਾਥ AIR 1934 ਪੀ.ਸੀ. 213;

(ii) ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸੰਕਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰ AIR 1949 ਐਫ.ਸੀ. 106, ਅਤੇ,

(iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਰਾਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕੋਸ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟਰੈਵ. ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਅਥਾਨਾਸੀਅਸ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 526 ਵਿੱਚਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ “ਉਹ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਮ ਤੋਂ ਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਹੋਵੇ,ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ” ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

35. ਚੱਜੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੇਕੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤਸੀ। ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਲਤੀਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਜਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਇਹਸਮੀਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰਆਰਡਰ XLVI ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ).

36. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ “ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ” ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਇਸ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਆਧਾਰਹਨ (i) ਅਤੇ(ii) ਉਪਰੋਕਤ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ “ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤਕਾਰਨ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕੱਢਦੀ ਹੈਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ (iii) ਵਿੱਚ।

ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀਵਿੱਚ “ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ” ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ,ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂਦਾਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੈ(ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਕੋਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂਆਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾਉਲਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਰਾਜਕਤਾ ਹੋਵੇਗੀਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਖਿਲਾਫ ਹੈ।ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾਉਲਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

37. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਾਰਨ"। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਏ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ, ਇਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ/ਕਾਰਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਹੋਣਗੇ ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲਈ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਾਰਨ"।

38. ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਨੁਭਾਗ. ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਪਵਾਦ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ Y.P ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਤਿਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1992 ਐਸਸੀ 1360. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ। [ਸਰੋਤ: ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦਾ "ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ" - 15ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ]।

39. ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਵਿੱਚ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਧਾਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਤਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ:

(i) ਨੇਮੋ ਦੇਬੇਟ ਬਿਸ ਵੈਕਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋ ਉਨਾ ਏਟ ਇਆਦਮ ਕਾਉਸਾ (ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਇੱਕੋਕਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ);

(ii) ਇੰਟਰੈਸਟ ਰੇਪਬਲਿਕੇ ਉਤ ਸਿਤ ਫਿਨਿਸਲਿਟੀਅਮ (ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਵੇ); ਅਤੇ

(iii) ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਪ੍ਰੋ ਵੇਰੀਟੇਟ ਓਕਿਪੀਤੁਰ (ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ)।

ਇਹ ਮੈਕਸਮ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ।

40. ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, —

1) ਜੋ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਜਾਂ

2) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਭੁਲ ਦੇ ਕਾਰਨ।

41. ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਉਲਟ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

42. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ (2006) 3 SCC 1 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲਟ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਸਾਡੀ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਲਟਣ ਪਹਿਲੇ ਲਿਸ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਲਈ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਲਿਸ ਵਿੱਚ, ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਪਰ ਕਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰ ਇਨਕਾਰੀਅਮ ਹੈ।

43. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਣੇ:

(a) ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਜੂ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਦੋਸੀਬਾਈ ਐਨ.ਬੀ. ਜੀਜੀਭੋਯ (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਵਾਲ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗਾ, ਚਾਹੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਉਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ ਉਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ: ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਯਾਚੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

(b) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਮਦਨ ਕਰ, ਰਾਜਕੋਟ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੱਚ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਲਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 254(2) ਅਧੀਨ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਰਜਰ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ 08.02.2018 ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ 06.03.2020 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਤੰਰ 'ਤੇ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(c) ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾ (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 390 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਗਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਦੂਜੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਅਗਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਗਲੀ ਤਾਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਏ ਗਏ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

(ਘ) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ "ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਕੰਟਰੋਲ ਫਾਰ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਕਲੱਬ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਤਬ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ। ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮੋਰਾਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕੋਸ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰੈਵ. ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਅਥਾਨਾਸੀਅਸ (ਉਪਰੋਕਤ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ "ਉਹ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਮ ਤੋਂ ਕਮ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੋਵੇ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਕਲੱਬ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਮਤਲਬ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(e) ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 224 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਧਾਰਭੂਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਅਗਲੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਗਲੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੈਕਸਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਾਮਤ: ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ। ਇਹ ਮੈਕਸਮ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਮਝ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ (ਲੈਕਸ ਨੈਨ ਕੋਗਿਤ ਐਡ ਇਮਪੋਸਿਬਿਲੀਆ)। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੀ, ਜੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

44. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਜਿੱਥੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਨਾ ਗਿਆ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

45. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ:

a) ਹਰੀਦਾਸ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਬਾਨਿਕ (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 78 ਵਿੱਚ,

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ"। ਨਿਯਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋ ਨਤੀਜੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਲੰਬੇ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

b) ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਥੁੰਗਾਭਦਰਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ1964 ਐਸ.ਸੀ 1372: (1964) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 174 ਵਿੱਚ,ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨਾਲ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਤਰਕ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨੈਯਰ ਖਲੀਲ (2000) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 252 'ਤੇ,ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। d) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (ਆਰ.ਪੀ. ਡੀ. ਨੰ. 1249 ਦੇ 1999) ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 14608 ਦੇ 1996 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ (1999) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 703 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਟਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

e) ਉਸ਼ਾ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਿਆ (2014) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 663 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਵੀ.ਆਈ.ਆਈ. ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਵੀ.ਆਈ.ਆਈ. ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸੰਭਵ ਅਪਵਾਦੀ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਂਇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

46. ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(a) ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜਿਆ & ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਏ. ਮਹਿਤਾ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) (2013) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ "ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਰਾਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਧੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"

(b) ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ & ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ AIR 1978 ਐਸ.ਸੀ. 803; (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 50 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਦ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਣਾਉਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਜੋ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸੀ, 1975-1976 ਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਲਾਸ III ਅਤੇ IV ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਬੋਨਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਗਏ ਦਾਇਤਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੀ।

(c)ਹੋਰ, ਨੀਲਿਮਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 610 ਵਿੱਚ, ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਉਮਾ ਦੇਵੀ (3) (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ 753) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਖੋ ਦੇਣਗੇ।” ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੀਲਿਮਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, “ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਨਾਕਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ।”

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਰੱਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲਟ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 54 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(D)ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੇਜਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਸਪਰਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ"। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਵੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(e)ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣਾ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ – ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ, ਵਿਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼: ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 2012, ਡੀ.ਕੇ. ਜੈਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ:

"ਪਹਿਲੀ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਨੁਚਿੱਤ 137 ਜਾਂ ਇੱਕ ਇਲਾਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਲਿਸ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਮਿਸਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ—ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਦਾ।

ਦੂਜੀ ਸੀਮਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਰ ਇਨਕਾਰੀਅਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ"।

(f) ਹੋਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟਸ ਬਿੱਲ, 1978, ਇਨ ਆਰ.ਈ (1979) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 380 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 143(1) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

ਭਾਵੇਂ ਸਟੇਅਰ ਡਿਸਾਈਡਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 137 ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਇੰਟਰ ਪਾਰਟੀਜ। ਹੋਰ, ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

(g) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 612 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(3) ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ, ਕਿ ਕੀ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਉੱਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦੇਫਾਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 2 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(i) ਹਰੀ ਸੰਕਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰ 1949 ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ. 36, ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੰਜ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(ii) ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਾਰਿਸਨ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਸੁਮਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (1997) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 715 ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਕ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ "ਛਦਮ ਅਪੀਲ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iii) ਨਾਲਾਗੜ ਦੇਹਾਤੀ ਕੋਆਪ. ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਚ.ਪੀ. 1, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਸੇ ਕੋਰਟ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iv) ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜ੍ਵਾਨ ਚੰਦਰ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ ਬਨਾਮ 2ਰੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਏ.ਡੀ.ਜੇ., ਕਾਨਪੁਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1987 ਅੱਲ 40, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਕਮਤ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

(v) ਹੋਰ, ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਨੇਤਾਜੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਮ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਹਨ:

i)ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ “ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ” ਸ਼ਬਦ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ii) ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(h) ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 18.08.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 5503-5504 ਆਫ 2022 ਜੋ ਕਿ SLP (C) ਨੰਬਰ 9602-9603 ਆਫ 2022 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5505 ਆਫ 2022 ਜੋ ਕਿ SLP (C) ਨੰਬਰ 11290 ਆਫ 2022 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸ. ਮਧੁਸੂਦਨ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1034 ਵਿੱਚ ਚੱਜੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੇਕੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1922 ਪੀ.ਸੀ 112 ਅਤੇ ਮੋਰਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕਸ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰੈਵ. ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਅਥਾਨਾਸੀਅਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ “ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ” ਨੂੰ “ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 CPC ਅਧੀਨ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ “ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ” ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸੰਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ & ਆਇਰਨ ਓਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ. (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 337 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਸਮੀਖਿਆ ਕਦੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਆਧਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

(i) ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ,NONE

(ii) ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਗਣਯ ਹੈ,NONE

(iii) ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ,NONE

(iv) ਸਮੀਖਿਆ ਤਬ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ, ਜੋ ਇਸਦੀ ਸੁਚਾਰੂਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ,NONE

(v) ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਲਈ ਹੈ,NONE

(vi) ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ,NONE

(vii) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਉਹ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਖੋਜਣ ਲਈ ਹੈ,NONE

(viii) ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇNONE

(ix) ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।NONE

47. NONEਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਡੀ. ਗੋਇਨਕਾ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2018)

3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 585, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ, 21.02.2018 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਦੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਬਲ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

48. ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ।

49. ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਪੈਂਡੋਰਾ ਦਾ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

50. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 217 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਇਨਕਰੀਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉੱਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਵਿੱਚ 2:1 ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪਰ ਇਨਕਰੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤ ਫੈਸਲਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 365 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਨਾਲ, ਉਲਟੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਵ

51. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ, ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (08.02.2018 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ (06.03.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ 16.07.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 31.08.2016 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 15.02.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 08.02.2018 ਅਤੇ 31.08.2016 ਦੀਆਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਮੈਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ / ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

52. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਇੱਕ ਬਚਾਉ ਕਲੌਜ਼ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਮੇਤ। ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ। ਸੰਭਵਤ: ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੁਰਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਖੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

53. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ/ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ ਰਾਹਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਤਦ ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

54. ਇਸ ਲਈ, ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ/ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਰਾਹਤ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚੀਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਅਤੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

55. ਜਿੱਥੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ ਨਵੇਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

56. ਨਤੀਜਤਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਯਾਚੀਕਾਵਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਮਾਮਲਾ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ. ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate